

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 45.

V Ljubljani, 9. listopada 1906.

XLVI. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{8}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštne 6 K.

Vsebina: Vabilo. — Dvojna mera. — Naš denarni zavod. — Imenovanja na kranjskih srednjih šolah. — Spomini na Belgrad. — Počenje Jožefa Travnca. — Novo učilo. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Politiški pregled. — Vestnik. — Razgled po šolskem svetu. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

VABILO.

Tretji občni zbor „Slovenske Šolske Matice“

bo

v četrtek, dne 27. decembra 1906 ob 3. uri popoldne
v „Mestnem domu“ v Ljubljani
po naslednjem dnevnem redu:

1. Pozdrav predsednika.
2. Predavanje g. ravnatelja Viktorja Bežka o „prirodni pedagogiki“.
3. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju.
4. Poročilo blagajnikovo o denarni upravi.
5. Pregled in odobrenje letnih računov o društvenem gospodarstvu.
6. Določitev nagrad za knjižna dela za bodočo upravno dobo in nagrad za glavne funkcionarje.
7. Proračun za prihodnje tri leta.
8. Odobrenje poslovnika.
9. Volitev: a) predsednika in osem odbornikov;
b) treh odborniških namestnikov;
c) treh računskih presojevalcev.
10. Nasveti posameznih članov, ki pa se morajo vsaj do 5. decembra 1906 naznaniti odboru, da jih poprej odobri in postavi na dnevni red.

Zvečer istega dne bo učiteljski sestanek v prostoru, ki se določi pozneje.

Po treh letih stopi odbor zopet pred društvene člane, da jim poda verno sliko o svojem delovanju v drugi triletni upravni dobi in da sprejme od njih navodila za bodočo dobo. Zato vabi odbor vse p. n. društvenike, da se v kolikor možno obilem številu udeležijo občnega zbora.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1906.

Odbor „Slovenske Šolske Matice“.

H. Schreiner,
predsednik.

Fr. Gabršček,
tajnik.

Dvojna mera.

+ V Avstriji vladajo še vedno tako čudni nazori o pravičnosti, da se mora človek večkrat nehote vprašati, živi li še v ustavoverni državi, kjer veljajo zakoni za vse državljane v enaki meri.

„Učiteljski Tovariš“ je imel že mnogokrat priliko, opozorjati višje faktorje, da so zakoni za vse avstrijske državljane enaki. A žal, da najčešče brezuspešno.

Danes smo zopet tu!

Na strani 467. Heinzeve izdaje šolskih zakonov za Kranjsko čitamo ta-le zakon iz l. 1874. z dne 28. februarja, dež. zak. št. 6, § 6:

Ponavljalni pouk se daje trikrat v tednu, vselej najmanj po dve uri, in sicer dvakrat za dečke in enkrat pa za deklice posebej; krščanski nauk se v te ure ne všteva.

Ta paragraf jasno in razločno govori, da se morajo v ponavljalni šoli poučevati dečki in deklice posebej, tedaj združevati se jih pri tem pouku ne sme.

Glavni moment, ki je menda tu govoril za razdružitev, je pač ta, da se v oni starosti, ko stopa naša mladina v ponavljalno šolo, oglašča že več ali manj takozvana puberiteta in da je ravno to probujanje za našo mladino več ali manj nevarno.

Umevno je — in to bi prav lahko tudi dokazali — da so ta razlog poiskali edino le radi tega, da se vpreza učiteljstvo ter se mu nalaga več bremena.

Seveda bi bilo zaman, dokazovati našim skrbnim oblastvom, da so ti argumenti tako prazni, tako nazadnjaški, da se jim mora vsak treznomislec pedagog prav iz srca smejati. — A kar je zakon, je zakon, in tega se mora učitelj držati, ako bi bila tudi v tem zakonu uzakonjena največja budalost. In naši skrbni c. kr. nadzorniki vestnih oči pazijo na to, da se ta zakon nikakor in nikjer ne krši. In gorje onemu učitelju, ki bi le izrekel samo misel, da se naj združi mladina v ponavljalni šoli vsaj tam, kjer je nje število naravnost minimalno — na eno-razrednicah. Disciplinarni preiskavi ne uide tak učitelj, in najmanjša kazen bi še bila nos — dolg nos!

A kar je nam prepovedano, umevno, to je dovoljeno našim — katehetom. Seveda, ti tvorijo tako samostojno državo v državi.

Naši katehetje prakticirajo skoro na vseh šolah tako — so tudi izjeme, a redke! — da imajo le 1, reci eno uro na teden verouk na kranjskih ponavljalnih šolah. In da si prihranijo eno uro, zmečejo v en razred vso ponavljalno šolo, to je dečke in deklice. Pri tem pouku torej itak ne pridejo v poštev oni tehtni vzroki, ki jih navaja naša višja šolska oblast v ponavljalni šoli pri pouku, ki ga podaja učitelj.

Država v državi!

Spominjamo se še, da nekaj let sem že opozarjajo naši c. kr. okrajni šolski nadzorniki na to točko podrejene nadučitelje pri uradnih okrajnih učiteljskih skupščinah. In tudi letos je bilo to vprašanje predmet pri vseh okrajnih učiteljskih skupščinah več ali manj zanimivim debatam. — A prepričani smo v dno svoje učiteljske duše, da je ta zadeva še ravnoram, kjer je bila pred letom ali pa še prej.

Kateheti poučujejo skupno — dečke in deklice — skoro po vseh šolah kranjske vojvodine v ponavljalni šoli po eno uro na teden.

Država v državi!

Ker vemo, da naši c. kr. okrajni šolski nadzorniki, ti varuhi šolskih zakonov, ne bodo prav nič ukrenili zoper to zlorabo obstoječih zakonov in to zaradi prav lahko umljivih razlogov, ki jih sedaj ravno nočemo navajati, pozivljamo c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani, da izda odredbo ne le vsem katehetom, temveč tudi knezoškofijskemu ordinarijatu, da morajo kateheti poučevati v ponavljalni šoli ne eno uro verouka, temveč dve uri tedensko, dečke posebej, deklice posebej.

Čudom se pa čudimo prevzvišenemu knezoškofu ljubljanskemu, da trpi med svojim svečeništvom tako zanemarjanje izpolnjevanja predpisanih dolžnosti.

Prevzvišeni! Ali ni škoda izgubljeni toliko dragocenega časa, ki se lahko tako uspešno porabi za razlaganje onih neovrgljivih resnic, ki nam pokažejo pot, ki nas privede nazaj h „Kristusu kralju“?!

Spomini na Belgrad.

Prijatelju in pobratimu Jovanu P. Jovanoviću posvetil — a.

IV.

Slovenski izletniki smo uživali v Belgradu pravo slovansko gostoljubnost. — Ne pretiram prav nič, ako poudarjam, da so nas srbski tovariši nosili takorekoč na rokah. In duša vsej tej gostoljubnosti je bil naš iskreni prijatelj in tovariš Jovan P. Jovanović, učitelj, urednik in mestni odbornik v Kragujevcu.

Iz dolžnosti in hvaležnosti bi mu moral posvetiti vsaj en odlomek teh svojih spominov, a ker poznam njegov skromni značaj in njegovo zlato srce, opuščam to s pripombo, da je ravno Jovan P. Jovanović — ne pretiram prav nič — najiskrenejši prijatelj Slovencev, izvrsten poznavatelj slovenskih odnošajev in najgorečnejši in najidealnejši zagovornik slovensko-srbske vzajemnosti. Najlepši dokaz tej trditvi je podal g. Danilo v podlistku „Slov. Naroda“, pisatelj o vtiskih s slovanskega juga povodom gostovanja slovenskih igralcev.

Svoje stalno omizje smo imeli v Belgradu v restavraciji „Pri ruskem carju“. — Restavracija je vredna vsega priporočila. — In ravno to omizje je tvorilo pravo pravečato jugoslovansko republiko „en miniaturo“. Zastopan je bil tu vedno ves slovanski jug po svojih odposlancih. — V našo „republiko“ je prihitel Bolgar tovariš D. Gračarov iz Plovdiva; ogrski Srb Mlajdan se

Sklepno le še to-le: Ako ne bo zadostoval ta članek, priobčimo v kratkem imena vseh onih šol, kjer ne izpolnjujejo v začetku citiranega zakona.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca vinotoka 1906 K 210.959.87.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Imenovanja na kranjskih srednjih šolah.

Na tem polju vladajo turške razmere, kakor kažejo zopet imenovanja letošnjih počitnic. V Kočevju je bilo razpisano mesto začasnega učitelja za prirodopis in matematiko. Na Kranjskem smo imeli takrat tri izprašane slovenske suplente za to skupino; človek bi torej mislil, da dobi to mesto domačin, tembolj, ker je v Kočevju mnogo slovenskih dijakov, katerim dobro dé, če se jim v prvem letu katera beseda pove slovenski. Nadalje mi sicer ne priznavamo posestne teorije, če ta posest bazira na krivici; toda čudno je, da so posestni teoretiki, ki so takoj pri roki, če gre za kakšno nemško posest, tukaj popolnoma pozabili, da to učiteljsko mesto zavzema Slovenec, da bi torej njegov začasni namestnik tudi moral biti Slovenec. Deželni šolski svet je baje tudi sestavil popolnoma slovenski terno.

Toda kaj se zgodi na Dunaju! Imenovali so tja Nemca, ki je bil prej na privatnem zavodu, prezrli pa so Slovence, ki so dozdej službovali kot suplentje na državnih zavodih. In sicer so to napravili jako premeteno. Prvega Slovenca, ki ima

nam je pridružil zaradi onega notranjega „inštinkta“, ki pravi, da se sorodna srca najprej najdejo. Hrvati so poslali tu sem svoje korenine: profesorja Tokanca, znanega urednika mladinskega lista „Smilja“; tovariš M. Pejnović, prefekt učiteljskega internata, nam je svedočil s svojo navzočnostjo, da smo lahko brez skrbi zaradi prenočišč, če dojdemo v Zagreb — njegove pernice so nam na razpolago; zvest pristaš nam je bil znani hrvaški pisatelj-tovariš Janko Leskovar, ki je prihitel naravnost s svojega potovanja po Nemškem v našo sredo; a predsednikom naše „republike“ smo si izbrali našega Davorina Trstenjaka, hoteč tu posnemati nekdanje moslemine, da je poturica hujši od Turka. — — A Slovenci smo rešili to „republiko“ one sramote, da niso mogle reči obmejne države, da nismo ljudje, zakaj dali smo tej „republiko“ dve Slovenki, tako častni reprezentantini naših deklet, da sta si pridobili hipoma nebrot in častno ime „balkanska zvezda“ in „balkanska roža“. In vesoljno srbsko učiteljstvo se je povsem zadovoljilo s temi imeni vedoč, da „nomen est omen“. — —

In to omizje je bilo nekako torišče teh dnevov; živeli smo tu življenju, ki nam ostane trajno v spominu.

Kadarkoli smo se zbrali v omenjeni restavraciji, se je vedno nabralo okrog ostalih miz prostranega salona polno učiteljstva in mnogo odličnega belgrajskega občinstva. — In kmalu je sledila napitnica napitnici. Slovenci smo bili vedno in povsod predmet najsrčnejših ovacij.

profesorski izpit že od l. 1902., seveda niso mogli prezreti. Zato so ga imenovali že prej (1. sept. t. l.) na c. kr. II. državno gimnazijo v Ljubljano. Z imenovanjem v Kočevje pa so čakali še cel teden, do 8. septembra. Zakaj se ni moglo imenovanje v Kočevje izvršiti obenem z drugimi srednješolskimi imenovanji že 1. septembra? Saj je vendar kočevsko mesto bilo razpisano že od 31. julija t. l. Toda namen je prozoren: prvi prosilec se je moral odpraviti, ker je bil najstarejši, ko pa je on preskrbljen, pa hajdi z Nemcem v Kočevje!

Da bi naši domačini bili nameščeni na zavodih izven slovenske zemlje, je popolnoma izključeno, kakor je pokazala gonja proti ubogemu suplentu v Celoveu. Na Kranjskem pa tudi ne dobe stalne službe, kakor kaže slučaj Kočevje.*) Kaj torej naj store ti supletenti in žalibog premnogi njihovi nasledniki na vseučilišču? Svetuje se jim, naj gredo za ljudskošolske učitelje. Na ta način imajo vsaj upanje, postati kdaj profesorji na učiteljiščih!

Počestčenje Jožefa Travnca.

Dasi je bilo skrajno neugodno vreme, se je zbral dne 1. t. m. na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Krištofu lep krog učiteljstva, da počasti spomin svojega dobrotnika, nadučitelja v pokoju Jožefa Travnca, ki mu je ob gomili v znak hvaležnosti postavilo spomenik „Deželno slov. učiteljsko društvo“.

Lepo je, da častimo svoje blage pokojnike, ki so bili vrli člani našega stanu. Med prvimi svojimi možmi smemo pa imenovati Jožefa Travnca, ki je pokazal dejansko svojo ljubezen do učiteljstva. Raznim učiteljskim društvom, ki tvorijo našo organizacijo, je zapustil vse svoje imetje, okrog 80.000 K. Zato ga po pravici nazivljemo prvega in doslej edinega mecenca slovenskega učiteljstva.

Pod vodstvom tovariša Pavla Gorjupa so zapeli ob grobu učitelji žalostinko „Usliši nas!“ — potem pa je v kratkih

*) Znano nam je, da je našim ljudem zaprta pot tudi v Dalmacijo, ker smatra deželni šolski nadzornik v Zadru Slovence za — Švabe. Tudi v te razmere bo treba posvetiti! Uredništvo.

Lep večer smo preživeli tu, ko sta nas obiskala „posrbljena“ Slovenca podpolkovnik Vukasović in nadinžiner I. Roš s svojima ženama. Mnogo, mnogo smo si imeli povedati iz svoje domovine. In pridružil se nam je tudi litijski rojak dr. Tr. ki je ravno tiste dneve pohajal po slovanskem jugu. Slišal je, da smo tu, iskal nas je — in našel. Da ni manjkalo napitnic, je umevno, a preznačilna je bila napitnica, ki jo je v pozdrav Slovencem izgovoril g. Vukasović. Besede ki so prihajale iz njegovega srca, so pač kazale, da si šteje v ponos in srečo, biti svoboden sin svobodne Srbije . . .

Nista bila ta dva edina odlična moža, ki sta prišla v našo „republiko“; počastilo nas je še mnogo, mnogo odličnjakov. Imeli smo čast občudovati v istini demokratsko vedenje mnogih višjih častnikov „narodne vojske“, katerih imena navajati bi bilo preobširno; v naši sredini smo pozdravili tudi dva ministra, namreč naučnega ministra Andro Nikolića in Kosto Stojanovića, poljedelskega ministra.

Kako preprosto, neprisiljeno domače sta se vedla omenjena dostojanstvenika, priča sledeči dogodek. Ko je prišel poljedelski minister v naš krog, slučajno še ni bilo tovariša Ml. pri mizi. Prišedši pa pozneje med nas, sede nevede poleg ministra. Kmalu sta bila v razgovoru, in sicer v tako živahnem, da sta se pozabila predstaviti drug drugemu. Slednjič ponudi tovariš Ml. ministru v podpis svoj „notes“, kamor je zbiral podpise vseh onih, s katerimi je prišel tiste dneve v dotiko. Podpis je prejel,

besedah tovariš E. G angl očrtal življenje in delovanje pokojnikovo, rekoč:

„Takrat, ko je umrl naš prijatelj, tovariš in dobrotnik, mi ni bilo mogoče prihiteti k njegovemu odprtemu grobu, da bi mu izpregovoril v slovo, kakor je bila njegova poslednja želja. Oddolžujem se mu pa danes, ko smo se zbrali tu, da počastimo njegov spomin.“

Kadarkoli odmrje član našega stanu, se nam vselej stisne srce v bolesti, ker umrje z vsakim pravim učiteljem našemu narodu najboljši in najnesebičnejši prijatelj. V naših vrstah se odpre praznosta, ki jo čutimo tem bridkeje, čim plemenitejši in boljši je bil tisti, ki ga je dohitela smrt.

In on, ki ga imamo sedaj v mislih — ali ni bil plemenit v mišljenju in dober v dejanjih? Dolgo vrsto let se je zbirala okolo njega mladina in prihajal je k njemu odrasli svet — obema je bil prijatelj, učitelj in svetovalec, od vseh ljubljen in spoštovan. Svojo nalogo je umel izvrševati tako, da je priklepil ljudstvo nase. Ljubezen njegovega srca, ki je z enako dobroto objemala vso okolico, je zopet zbujała ljubezen. V vsestranskem zaupanju je temeljila moč njegovega ugleda; vsi so cenili ljubeznivega moža, ki je živel in delal za tiste, ki ga je v njih sredo postavil njegov poklic.

Bil pa ni povsod in vselej z vsem srcem vdan samo svojemu ljudstvu, ki ga je vzgajal in učil, ampak bil je tudi naš! Naš je bil z vsako svojo mislijo, z vsako svojo željo. Kadarkoli smo se shajali, da se razgovorimo o svojih stanovskih zadevah, da si pomagamo v težkem položaju in zanamcem priborimo boljše čase, je prišel v našo sredo. Z živim zanimanjem je gledal veselo rast naše organizacije. In ko ga je že trla bolezen, ni ostajal doma, nego je prihajal med nas, da se poživi ob krepkem gibanju, ki je zedinilo naše virste v odločnem boju za stanovske interese, za čast in ugled slovenskega učiteljstva. Na mnogobrojnih naših shodih in zborovanjih je bil naš prijatelj prisoten, da izpriča svojo stanovsko zavednost. Stal je vedno v prvi vrsti med tistimi čestitljivimi našimi osivelimi prijatelji in tovariši, ki so ohranili v trudnih in starih letih mlado in zdravo srce. In zato nam je žal, da je z njim legel v grcb star bojev-

a ker minister ni pristavil svojemu podpisu značaja, ga je tovariš Ml. prav naivno vprašal, kje službuje. Ravnodušno mu je le-ta odgovoril, da ravno sedaj opravlja posel poljedeljskega ministra. — — —

Večna škoda, da nisem imel takrat fotografičnega aparata s seboj. Posnetek tovariševga obraza bi postal zgodovinske vrednosti.

Tovariša T. in L., ki drugače nista kadilca, sta trdila, da minister kadi posebne vrste cigaret. — — —

V tej „republiko“ je vladala popolna jezikovna enakopravnost; umevno je, da smo tu pač malo, malo upoštevali avstrijski § 19., ki menda govori, da ima le nemščina veljavo enakopravnosti. — — — Vsak je govoril v onem jeziku, ki mu ga je mati narava podarila. „Švabsščino“ smo pustili v Zemunu. Ino umevali smo se popolnoma.

V trajen spomin tem zgodovinskim dnem, namreč zgodovine učiteljskega življenja, moramo pa konstatovati, da se vse te dni, bodisi v zasebnem kakor tudi javnem občevanju, ni izpregovorila ni ena nemška beseda, pojav, ki govori cele folijante.

In to je treba pibiti!

Zadnje dneve smo pričeli štirje, to je „balkanska zvezda“ in „balkanska roža“ kakor tudi midva s tovarišem G., malo na srbsko „cikati“, a tovariša L. in T. sta pa ostala tako trdosrčna Slovenca, da se nista premaknila ni za las s svojega

nik, ki je začetek njegovega učiteljevanja segal v temno dobo odvisnosti in tlačanstva, a ki je njegove zadnje dni obsijalo prvo svetlikanje zore boljših časov. K začetku tega prerorenja je priložil tudi on svoj delež. Zakaj, ako je kje obupavala mlada moč, jo je ojačila vnema njegove izpodbudne besede. Pogled na mladega starca je vplival vedno ugodno, ker je zbujač vero v lastno moč.

Da, bil je popolnoma naš! In tega ni mogel lepše dokazati, nego je dokazal s poslednjo svojo voljo. Ko smo v preteklih počitnicah v Belgradu proslavljali spomin največjega dobrotnika srbskega učiteljstva, Gavrilovića, sem se s ponosom spominjal njega, ki je naš Gavrilović, prvi in doslej edini mecen slovenskega učiteljstva. Kar je prigospodaril in privarčeval, je bilo določeno nam. Ko je sklepal svoje račune, smo mu bili v mislih mi; zadnji vzdih blage duše je bil njegov poslednji pozdrav, poslan prijateljem in tovarišem: Vse je vaše, ker ste moji vsi, ki delate in trpite brez priznanja in plačila.

Ne bilo bi bogatejšega stanu od našega, ako bi učiteljstvu kaj koristile same obljube in besede. Ljubezen, ki jo zagotavlja beseda, mora izpričati dejanje, potem je resnična. In taka ljubezen je živela v njem, ki počiva pod to grudo. A ta plemeniti mož je vzrastel v našem stanu, dali smo si ga takorekoč sami. Ni nam ga dala domovina, ker ne vedo ceniti in plačevati kulturnega dela. Mi pa lahko s ponosom pokažemo na ta nagrobni kamen, poudarjajoč, da je postavljen v čast njemu, ki nas je ljubil v dejanjih! Kamen razpade. Ne razpade pa spomenik, ki so si ga njegova plemenita dejanja zgradila v naših srcih. In zatorej ostane neminljiv spomin nanj, ki je naš dobrotnik in vsemu narodu zgled, kakšna bodi daritev življenja!

Po govoru so zapeli pevci-učitelji „Nad zvezdami“. Kamen in grob sta bila okrašena s cveticami, venci in lučmi.

Spomenik je napravljen iz črnega mramorja in ima ta-le napis:

JOSIP TRAVEN

vpok. nadučitelj v Naklem.

* 27./III. 1839, † 30./III. 1906.

Kar blagega je v duši bilo
in kar je bila tvoja last,
vse nam srcé je naklonilo,
da stanu bo v pomoč in čast.
V vek tvoje bo ime slovelo,
kot vzor kreposti v nas živelo.

kranjskega stališča. Govorila sta tako visošo novoslovenščino, da bi ju na Koroškem gotovo smatrali vsi železniški uslužbenci za prava pristna Moskovita.

In imenitno sta izhajala. Posebno tovariš T. je slavil pravo slavje v svoji trdovratnosti in menda je govoril v samih Kettejevih verzih, ker je imel vedno toliko poslušalk okrog sebe. —

Hrana v Belgradu je pač dvojna. Tu se lahko dobi francosko, oziroma nemško kuhinjo, a po vseh gostilnicah prevladuje srbska kuhinja.

Mnogo je narodnih jedil, ki so jako okusna, a naš želodec se mora privaditi šele preobilici porabljene paprike. Srbska narodna jed — mesna namreč — ne more nikakor pogrešati paprike, ker to je menda tak običaj.

Pijača pa ne igra v Belgradu in sploh na Srbskem nobene vloge. Gostilnice nimajo nikake policijske ure, zakaj priznано je, da se Srb nikoli ne opije, in verodostojne priče so nam pravile, da se ne vidi v Belgradu nikdar nobenega pijanega Srba. Ako se komu časih malo noge mešajo, je to gotovo tujec.

(Dalje.)

Novo učilo.

Za uspešno učenje je treba predmetov, učil. Stvari, ki učence obdajajo vsepovsod, so jim docela tuje. Morda jih poznajo po imenu, in to je tudi vse. Najnavadnejše, vsakdanje predmete je treba nositi v šolo, da se seznanijo z njih lastnostmi, da vedo, čemu so.

Kake težave, koliko neprilik nam provzročijo stvari, o katerih nam je govoriti v šoli, v višjih oddelkih in razredih, posebno pa v ponavljalni šoli; pa jih nimamo pri rokah.

„Umetna gnojila“ — ta napis vidiš po trgovinah, ga bereš malone po vseh časopisih. Kmetovalec potrebuje ta gnojila, rabi jih vrtnar, vinogradnik, da celo vsaka gospodična, ki se peča s cveticami.

Tudi v šoli je treba izpregovoriti nekaj o teh kemikalijah, povedati, kako in kdaj naj se s pridom uporabljajo. Kolikokrat iščejo ravno starši pri nas učiteljih sveta o tej zadevi, prosijo, da jim naročimo potrebnih gnojil.

Ali bi ne bilo umestno, da imamo v šoli zbirko najraznovrstnejših umetnih gnojil, da pokažemo in poučimo učence, izpodbudimo starše!

Ker je jesenski čas za nakup teh gnojil najpripravnější, sem pisal v Ljubljano tajništvo c. kr. kmetijske družbe, bi li ne mogla ona preskrbeti za tukajšnjo šolo vsa ona umetna gnojila, ki so vredna naročila.

Postrežljivi in ljubeznivi vodja te družbe, g. Pirc, pa mi piše: „Sprožite v šolskih krogih misel, da priredimo kakih 100 do 200 zbirke umetnih gnojil v steklenicah s primernimi napisi proti povrnitvi neznatnih stroškov za steklenice. Gnojila nam dajo v to svrhu tvornice zastoj!“

Neutrudni naš tovariš, prisednik c. kr. kmetijski družbi, nadučitelj g. Žirovnik Janko, vem, da ukrene vse možno, da dobimo v kratkem prepotrebno zbirko. Tovariši voditelji naj pa malo posegečejo gg. predsednike kr. šol. svetov, in ti gotovo ne odreko novčene podpore.*)

Priporočal bi, naj vsa šolska vodstva, osobito ona večrazrednic, pišejo tajništvo c. kr. kmetijske družbe v Ljubljano, da so pripravljene vzeti tako zbirko.

Na noge, tovariši! Ljudstvu bo pomagano. Jedli bo mo boljše meso, pili mastnejše mleko, čebele bodo srkale najfinejši med! Dežela obljubljená, kje si?! Nadučitelj M. Vrbič.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Slovenska Šolska Matica. Odbor „Slovenske Šolske Matice“ je imel dne 28. oktobra 1906 ob 10. uri dopoldne svojo sejo v konferenčni sobi c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani.

Navzočni: predsednik Henrik Schreiner in odborniki: dr. Janko Bezjak, Viktor Bežek, Jakob Dimnik, Franc Gabršek, Franc Hubad, Andrej Senekovič in Alojzij Strmšek, dalje društvena urednika: dr. Fran Ilešič in dr. Josip Tomišek.

I. Predsednik otvarja sejo in pozdravlja navzočne.

II. Tajnik Fr. Gabršek prebere zapisnik zadnje odborove seje z dne 22. aprila 1906, ki se odobri.

Predsednik pripomni, da pri letošnjem občnem zboru „Zaveze“ v Šoštanju zato ni predaval, ker so imeli dnevni red že poprej določen.

III. Tajnik poroča o vlogah, ki so se rešile kurentnim potom, in o zahvalah za podarjene društvene knjige, kar se vzame na znanje.

*) Ta nasvet je vreden vsega uvaževanja in ga najtopleje priporočamo.

Uredništvo.

IV. Predsednik naznani, da je sprožil pri odboru „Društva slovenskih profesorjev“ vprašanje o vzajemnem delovanju tega društva s „Slovensko Šolsko Matico“. Nato je prejelo naše društvo od „Društva slovenskih profesorjev“ dopis z dne 18. oktobra 1906, št. 26, s katerim se vpraša „Slovensko Šolsko Matico“, ali bi hotela skupno z imenovanim društvom izdajati: a) popularno-znanstveno knjižnico in b) komentirane šolske klasike.

Sklene se: 1. „Slovenska Šolska Matica“ prevzame izdajanje popularno-znanstvene knjižnice kot društvene knjige, in sicer začetkoma vsako leto po 1 zvezek. „Društvo slovenskih profesorjev“ se naprosi, da preskrbi rokopis do konca julija vsakega leta in da prevzame redakcijo.

2. Za določitev vsebine se nasvetuje poseben odsek, obstoječ iz 3 članov „Slovenske Šolske Matice“ in 3 članov „Društva slovenskih profesorjev“. Za člane „Slovenske Šolske Matice“ se določijo gg. H. Schreiner, dr. J. Bezjak in dr. Jos. Tomišek.

3. „Slovenska Šolska Matica“ prevzame založništvo komentiranih šolskih klasikov, njih redakcijo pa „Društvo slovenskih profesorjev“.

4. Ti klasiki se bodo prodajali članom „Slovenske Šolske Matice“ za polovično tržno ceno.

V. „Bralnemu društvu“ v Škocijanu na Koroškem se podari na njegovo prošnjo po 1 iztis dozdej izdanih snopičev „Zgodovinske učne snovi“.

C. kr. vseučiliški knjižnici na Dunaju se podari 1 iztis vseh dozdanjih društvenih knjig, kolikor jih je še na razpolago; znanprej pa se povabi knjižnica, da pristopi k društvu kot član.

VI. Na dopis pripravljalnega odseka za prireditve slovanske razstave v Pragi l. 1910. se sklene, da „Slovenska Šolska Matica“ načelno soglašja z nameravano razstavo l. 1910. Ako žele, prevzame Matica koncentracijo vsega pedagoško-slovstvenega delovanja slovenskega, da se tako poda celotna slika na tem polju. V ta namen bi posredovala Matica udeležbo vseh slovenskih pedagoških časopisov, mladinskih spisov itd.

VII. Zaradi zamenjavanja društvenih publikacij z drugimi pedagoškimi in znanstvenimi društvi in časniki se sklene, da sestavi tajnik do prihodnje odborove seje seznamek dotičnih društev in časnikov, da potem odborniki osebno posredujejo pri odbornikih dotičnih društev itd. tako zameno.

VIII. Naprositi je dosedanjega poverjenika J. Ciperleta na Dunaju, da obdrži poverjenišvo še nadalje ali da nasvetuje drugega.

IX. Blagajnik A. Senekovič poroča o blagajniškem stanju:

Do vštetelega števila 926 je plačalo po 4 K . 732 članov
po 2 K . . . . . 54 „
skupaj . 786 članov.

Dohodki . . . . . 5016 K 50 h
stroški . . . . . 657 „ 83 „

Aktiva . 4358 K 67 h.

Spominski listi kažejo dobička 154 K 63 h, „Navodilo“ k Črnivčevi I. Računici deficita 300 K 99 h.

Ustanovna znaša 1857 K 50 h.

„Hrv. pedagoško-književni zbor“ šteje doslej 84 članov.

X. Uredniki poročajo, kako daleč je napredoval tisk letošnjih društvenih knjig:

1. „Metodike slovenskega učnega jezika“ je v „Učiteljski tiskarni“ dovršenih 6 pol, ostale 4 pole se dovrše v kratkem. Predsednik naznani, da je odredil, da se tiska ta knjiga v 3000 iztisih, kar se odobri.

2. „Metodika petja“ se bo začela tiskati v „Učiteljski tiskarni“ z novembrom t. l.

3. „Nazorni nauk“, 2. snopič, je že dotiskan v „Hribarjevi tiskarni“.

4. „Zgodovinsko učno snov“, 6. snopič, bo dovršil A. Slatnar v Kamniku do 20. novembra t. l.

5. „Pedagoški Letopis“, VI. zvezek, bo v Blaznikovi tiskarni pravočasno dovršen.

XI. Tretji občni zbor „Slovenske Šolske Matice“ bo v četrtek, dne 27. decembra 1906 ob 3. uri popoldne v „Mestnem domu“ v Ljubljani po dnevnem redu, ki ga priobčujemo na uvodnem mestu.

Štajersko.

Odbor kozjanskega učiteljskega društva naznanja, da bo v svrhu prireditve petindvajsetletnice tega društva skupna vaja za moški in mešani zbor dne 11. t. m. ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju v Kozjem. P. n. pevke in pevci se nujno prosijo, da se udeležijo vaje polnoštevilno in da prineso note s seboj. Odbor.

Šmarsko rogaško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, 18. dne t. m., ob 1. uri popoldne v Šmarju. Vzpored: Zapisnik in dopisi. Šola v boju proti alkoholizmu. Iz šolske prakse — žreb. Iz vprašalne skrinjice. Slučajnosti.

Naj nas to zborovanje po dolgem odmoru zbere zopet polnoštevilno. Strmšek.

Goriško.

Iz Tolmina nam poročajo: Po sklepu občnega zborovanja „Tolminskega učiteljskega društva“ smo se zbrali na poziv za to odločenega tovariša g. Kašee dne 14. oktobra t. l. pri sv. Luciji k ustanovnemu zborovanju „Podružnice tolminskega učiteljskega društva za sodni okraj Tolmin“. V stranskem salonu učitelstvu jako naklonjenega gostilničarja g. Mikuža otvori točno ob 1. popoldne tovariš in predsednik „Tolminskega učiteljskega društva“ g. Mat. Kenda zborovanje, veseleč se skoraj polnoštevilne udeležbe.

Po daljšem skupnem posvetovanju smo ustanovili podružnico v smislu društvenih pravil. V podružnični odbor so voljeni soglasno gg.: Ferd. Jelinčič načelnikom, Jos. Prijatelj njegovim namestnikom, Mat. Mikuž tajnikom, Ljudmila Grželj blagajničarici in Rafaela Gomišček odbornici; namestnikom pa gg. Viktor Vuga in Jos. Tavš.

Seme je torej vsejano, le čvrsto mu prilivajmo in skrbno ga negujmo, da se bo krepko razvijalo ter nam obrodi zaželeni sad.

Po zborovanju je padla marsikatera krepka beseda in pameten nasvet v prid boljše naše organizacije. Eden izmed teh je, da se vsaj vsak prvi četrtek v mesecu snidemo v svrhu tesnejšega medsebojnega občevanja, spoznanja in v dobroti boljše stanovske zavednosti, in sicer pri sv. Luciji, ki je kraj kot nalašč za to. To nam sedaj tudi ne bo delalo posebnih težav, ker imamo v okraju železnico, tako da se udeležijo teh sestankov lahko vsak tudi iz najoddaljenejšega kota.

Drugi nasvet in krvava potreba je ustanovitev učiteljskega pevskega zbora v prvi vrsti za sodni okraj Tolmin. Vabljeni pa so tem potom k pristopu tudi častiti tovariši in tovarišice iz drugih sodnih okrajev, le javiti morajo svoj pristop in glas podružničnemu načelniku, kateri jim drage volje preskrbi v to potrebne glaske, da se morejo pripraviti doma za glavne vaje, ki bodo po potrebi. Posebno tovariši kolesarji bi se teh vaj prav lahko udeleževali tudi iz drugih sodnih okrajev. Na ta način pridemo prav lahko v okom žalibog opravičenemu očitjanju, da se nas zbere ob času uradne skupščine do 60 skupaj, a ne moremo zapeti niti najpreprostejše narodne pesmi.

Priglasite se torej v čim večjem številu, saj lepo petje bo le nam v čast in ponos. Železnica je nas odprla zunanjemu svetu in svet nam. Treba bo misliti tudi na kak koncert. — Torej z požrtvovalnostjo na delo!*)

Učiteljsko društvo za sežanski šolski okraj je zborovalo 18. pret. mes. v Dutovljah. Udeležba bila je nenavadno mnogobrojna, poleg tega pa je bilo še nekaj vrlih tovarišic in tovarišev iz goriškega okraja in tržaške okolice. Le-ti so s svojo požrtvovalnostjo dali lep zgled oni mali peščici kolegov in kolegij nemarnežev, ki redno brez opravičenega vzroka opuščajo naša zborovanja. Ta posnemanja vreden zgled naših vrlih sosedov bodi pa tudi v sramoto vsem tovarišem in tovarišicam v okraju, ki še dosedaj ne uvidevajo velikega pomena naših društev ter niso niti člani svojega stanovskega društva. Takove pijavke se kaj rade maste ob žuljih svojih marljivih in neumornih tovarišev, katerih nevredni tovariši so.

Nič napačnega, menim, da bi ne bilo, ko bi se imena takovih parasitov javno razglasila.

Pri otvoritvi zborovanja priporoča predsednik med drugim društvenikom, da kaj pridno podpirajo stanovska podvzvetja in to

*) Nas tako živahno gibanje srčno veseli in se radujemo take agilnosti. Želimo ji mnogo uspeha in mnogo — posnemanja. Uredništvo.

posebno učiteljsko tiskarno. Prisotne obvešča tudi o sklepu „Zaveze“, da je prispevati odslej zanjo po 1 K od osebe, kar so prisotni vzeli z odobrenjem v znanje. Slednjič pozdravlja predsednik mile goste. (Živio-klici.)

Takoj po overovljenju zapisnika zadnjega zborovanja nam je poročal v vrlo lepi in interesantni obliki nadzornik g. M. Kante, o novem šolskem in učnem redu.

Poročilo je bilo jako temeljito. Iz njega je bilo razvidno, da nam novi učni red ne nuja, žal, nikakovih posebnih olajšav, pač pa nova — bremena.

Je pač vedno ta nesrečna vlada na dnevnem redu, ki zna tako lepo ukazovati, ali kadar je treba učiteljstvu kruha, takrat je gluha in noče niti vedeti, da sploh eksistuje kakova uboga učiteljska para v državi.

Nam so sicer plače regulirane po sedanjih draginjskih razmerah, ali to so storili naši, z itak neznosnimi davki in dokladami obloženi okrajji, ne pa ona vlada, ki nam zna tako lepo diktirati pri zeleni mizi.

Kadar se glase prošnje za šole, in to posebno slovenske, je vedno preuboga, le za miroljubne, neumorno delavne razgrajče proti šoli okolo „Slovenca“ itd. ni preuboga.

Na to je nastopil s svojim poročilom „Učiteljstvo“ tovariš g. Ant. Mervič.

Referat je bil tako zanimiv, da so ga udeleženci poslušali z največjo pozornostjo. Videlo se je, da je čital mnogim navzočim to kar iz sreca.

V precej sarkastični, a vendar primerni obliki nam je povedal marsikatero resnico, tičečo se našega stanu. Četudi je poročilo trajalo nad 1 uro, vendar ni to nič motilo pozornosti poslušalcev.

Zadnja točka, eventualni predlogi, je izostala, ker smo se z referati nepričakovano zakasnili, zato je predsednik zaključil zborovanje v nadi, da se v kratkem zopet sestanemo v vsaj enakem številu kot danes, da tako pokažemo javnosti, kako lepo napreduje naše društvo v zadnjem času.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ prijavlja v 11. številki to-le vsebino: 1. Na Vernih duš dan. Josip Vandot. Pesem. — 2. Junak. C. Golar. Pesem. — 3. Kužek. E. Gangl. Pesem s podobo v barvotisku. — 4. Ubogi Peterček. Borisov. Povest. — 5. Iz kraljestva živali. Mara Ivanovna Tavčarjeva. Basen. — 6. Gos in palček. Mara Ivanovna Tavčarjeva. Basen. — 7. Povodni konj. Lad. Ogorek. Popis s podobo. — 8. Na jelena! Andrej Rapè. Povest. — 9. Dobil je kolač. Ivo Blažič. Povest. — 10. Gospodinja Ivanka. E. Gangl. Povest s podobo. — 11. Labodi. Osojski. Pesem. — 12. Igrišče. I. B. Zabavni spis s podobo. — 13. Zajčja šola. Podoba v barvotisku. — 14. Izgubljeni sin. Juraj Pongrac. Povest. — 15. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. Fr. Rojec. — Zajčja šola. — Kavovec. — Železnice na Kranjskem. — Bajkalsko jezero. — Kunci v Avstraliji. — Koliko psov je na svetu. — Vrednost železnice vsega sveta. — Nazaj v planinski raj! V. Krek. Uglasbena pesem. — Rešitev.

Politiški pregled.

* **Avstrija in Italija.** Resni italijanski listi pišejo, da bo naloga novega avstrijskega ministra za zunanje zadeve ta, da zabrani vmešavanje Nemčije v avstrijsko-italijanske razmere. Ako pa si misli Avstrija osvojiti del Balkana, potem stopi v veljavo tista določba trozvezne pogodbe, ki v takem slučaju zagotavlja Italiji primerno kompenzacijo. Uradna „Tribuna“ pravi o Aerenthalu, da bo še bolj gojil prijateljstvo do Italije kot njegov prednik.

* **Novi brambovski minister** je podmaršal Julij Latscher, doslej poveljnik 9. voja v Jožefovem. V svojem poklicu je baje strokovnjak.

* **Srbija.** Državnih dolgov ima Srbija 451,677.676 dinarov.

* **Za avtonomijo Bosne in Hercegovine.** V Belgradu je ustanovila visokošolska mladež iz Bosne in Hercegovine klub, ki mu je naloga, da širi propagando za avtonomijo Bosne in Hercegovine.

* **Rusija.** Od oktobra lanskega leta do današnjega dne je bilo na Ruskem 22.721 ljudi ubitih v pogromih, 25.323 obsojenih na smrt, 523 časnikov je bilo od oblasti ustavljenih in 647 urednikov toženih pred sodišči. Tako se pripravljajo na volitve v dumo. — Na shodu v Petrogradu je sklenilo 400 dijakov resolucijo, v kateri naglašajo potrebo skrajnega boja proti carizmu.

* **Ločitev cerkve od države na Francoskem.** Pariški „Matin“ je priobčil razgovor z naučnim ministrom. Briand se je izjavil: Dne 12. decembra se izvrši nekaj posebno resnega. Katoliška cerkev, ki je odbila zakon, ki ji je šel na roko, se bo morala vdati občenemu zakonu, ker pravi člen tega zakona o ločitvi, da jamči republika za svobodno izvrševanje bogoslužja, torej bo možno izvrševati katoliško bogoslužje kakor vsako drugo. Država ne prepoveduje te pravice ter bo dajala cerkve na razpolago. Župniki bodo maševali in propovedovali v cerkvah kakor doslej. Cerkev pa bodo smeli le uporabljati, ne bodo pa njihova lastnina kakor bi bile sicer, ako bi jih prevzele bogoslužne družitve. Župniki bodo smeli v cerkve le zato, ker bodo to dopuščale država in občine, dočim bi lahko hodili vanje z dovoljenjem zakona. Isto se zgodi s poslopji, ki pripadajo katoliški cerkvi. Cerkev v Lurdu in ona presv. Srca na Montmartru ter nad 2000 drugih cerkvâ na francoskem postanejo državna last. Tako bo sekvestriran tudi imetek 400 mil. frankov, ki bi bil sicer izročen bogoslužnim družitvam. Za vernike se ne izpremeni nič, pač pa vse za svečenstvo. Zakon o ločitvi je dovolil katoliški cerkvi velike privilegije, toda cerkev si je rajša izvolila uboštvo namesto bogastva. Edina napaka vlade je bila, ker je mislila, da se zgodi ravno nasprotno.

Vestnik.

* **Ravnatelj Jos. Hubad.** Dne 31. oktobra t. l. je umrl ravnatelj kranjske gimnazije, g. Josip Hubad, na Velikem Lošnju, kamor se je šel zdraviti. Pokojnik je bil rojen leta 1850. v Vesci, občina Vodice na Gorenjskem. Dovršivši gimnazijo v Ljubljani se je podal na vseučilišče na Dunaj, kjer se je posvetil prirodoznanstvu. Na Dunaju je služil tudi kot enoletni prostovoljec, pozneje pa kot profesorski kandidat na dunajski akademični gimnaziji, nekaj let nato je potoval kot zasebni učitelj in vzgojitelj z baronom Morpurgom in grofom Wadzickem in bil slednjič nastavljen kot suplent na državnem gimnaziju v Trstu. Leta 1884. je bil stalno nameščen na takrat obstoječi spodnji gimnaziji v Kranju in bil po njeni opustitvi leta 1886. dodeljen gimnaziji v Ljubljani. Ko so leta 1890/1891 ustanovili drugo državno gimnazijo v Kranju, je dobil profesor Hubad službo na tej gimnaziji. S šolskim letom 1894/1895 se je v Kranju opuščen spodnja gimnazija zopet otvorila v popolno višjo gimnazijo, in kot začasnega voditelja so imenovali profesorja Hubada. Ze v naslednjem letu je dobil stalno mesto ravnatelja kranjske gimnazije. L. 1902. je ravnatelj Hubad nevarno zbolel, tako, da so ga morali operirati. Od tistega časa ni bil več popolnoma zdrav. Konec šolskega leta 1905/1906 je začel ravnatelj Hubad ne navadno hirati. V počitnicah si je iskal zdravja v Kranjski gori in se je podal začetkom leta 1906/1907. potem ko je dobil polletni dopust, na Veliki Lošinj, kjer ga pa je dohitela smrt. Bil je tudi literarno delaven. Znan je njegov „Prirodopis“ za meščanske šole. Svoje dni je bil sotrudnik tudi našemu listu. B. i. p.!

Hrvaški vseučiliški tečajji v Ljubljani. Iz Zagreba poročajo, da se je te dni mudil tam g. dr. Fr. Ilešič iz Ljubljane, da pridobi hrvaške vseučiliške profesorje in druge hrvaške učenjake za sodelovanje pri nameranih vseučiliških tečajjih v Ljubljani. Dr. Ilešiču so gospodje obljubili, da izpolnijo njegovo prošnjo.

Učiteljski dobrotniki. „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Krajni šolski svet v Postojini 10 K namesto venca na grob šolskemu slugi; Gornjegrajsko učiteljsko društvo 4 K 74 h (ostanek pokroviteljine); tvrdka Fran Ksav. Souvan v Ljubljani 26 K 50 h (v

smislu gospodarskega programa). Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski kovik so plačali: tov. Fran Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani; tov. Josip Lasbacher, nadučitelj, tov. Matija Lichtenwallner, učitelj, tov. Davorin Lesjak, učitelj in tov. Tomislav Stani, učitelj, vsi v Bušah na Štajerskem. Bog plati!

Šolska vodstva, oziroma krajne šolske svete, ki so prejeli knjižice „Pri našem cesarju“, pa še niso poravnali računa, prosimo opetovano, da to storé čimpreje.

Okrajna učiteljska društva prosimo, da plačajo letnino „Slovenskemu deželnemu učiteljskemu društvu“ in sicer po 10 h od uda.

Ljubljanski občinski svet je izvolil iz svoje srede v deželni šolski svet med dr. Karla Bleiweisa-Trsteniškega. V občinskem svetu so trije šolniki: dva ravnatelja srednjih šol in nadučitelj J. Dimnik.

Imenovan je tovariš Alojzij Novak, učitelj na Bledu, za učitelja v Kranj, na njegovo mesto pride tovariš Ivan Kalan iz Kranja.

„**Narodni List**“, glasilo narodne stranke za Štajersko, je začel izhajati v Celju. Doslej sta izšli dve številki. „Narodni List“ izhaja vsak petek in ga tiska Zadržna tiskarna v Krškem.

„**Edinost**“ prijavlja v svoji 299. številki naš zadnji uvodni članek.

Iz tovariških krogov v Vojniku nam poročajo, da notica, priobčena v 42. št. t. l. našega lista, o nameravanem razširjenju tamošnje nemške trirazrednice nima dejanske podlage.

Mnoga šolska vodstva so uvedla za „Šolska naznanila“ posebne kuverte z napisi ter so jih naročila z drugimi tiskovinami v naši tiskarni. Taki ovitki so neobhodno potrebni, če hočemo da nam vrnejo otroci „Šolska naznila“ čista in snažna. Zato smo jih pridelali tudi onim šolskim vodstvom, ki jih niso naročila. Blagovolite nam oprostiti to in obdržite ovitke!

Druga mirovna konferenca. Mednarodni mirovni biro javlja, da se vrši druga haška mirovna konferenca v drugi polovici leta 1907. S kakšnim uspehom?

Pred upravnim sodiščem na Dunaju se je dne 27. pret. mes. vršila v zadevi tovariša nadučitelja G. Gašperina, kjer so mu po večurni razpravi priznali višjo pokojnino. Gosp. Gašperina je zastopal dunajski odvetnik dr. Egger.

Zaščita koristnih ptic. Avstro-Ogrska, Nemčija, Belgija, Španija, Grška, Portugalska, Švedska, Norveška in Švica so sklenile pogodbo, da bodo v svojem področju čuvala koristne ptice, zlasti one, ki jedo žuželke in gosenice. — Italija ni v tej mednarodni pogodbi. Tamkaj pobijejo na leto na milijone ptic selivk, in to ne le gladno ljudstvo, ampak knezi, grofi, učenjaki, bogatini itd. In ravno preko Italije se na jesen seli največ ptic. To je tudi kultura!

Morske globočine. Najbolj plitev od vseh oceanov je Indijski ocean, in njegove globočine se ne nahajajo morda v njegovi sredini, marveč ob obalah, okolo Sundajskih otokov. Južno od otoka Sumbara je morje globoko 6205 metrov, a še večja globočina — 7300 metrov — se nahaja blizu otoka Amboine. Tihi Ocean je na 44° 55' severne širine in 152° 26' vzhodne dolžne globok 8513 metrov. Še do pred 10 leti se je mislilo, da je to največja morska globočina. Leta 1895. so pa dobili vztočno od otoka Tonga mesto, kjer je bilo morje 8960 metrov globoko, a v bližini so odkrili potem še večih globočin, in sicer do 9000 metrov, in sicer so izmerili vztočno od Neprijateljskih otokov globočino 9427 metrov. Nekoliko let je to mesto veljalo za najglobokeje, dokler niso povodom polaganja kabela od San Franciska preko Tihega Oceana na Filipinske otoke naleteli pri Marijanskem otoku Gvamnu globočino 9633 metrov. In to je dosedaj absolutno najglobokeje znano mesto. Najnovejša proučevanja morskih globočin ne dajo zgleđa, da se sploh dobi večja morska globočina.

Prebivalstvo nemške države. „Statist. Jahrbuch für das deutsche Reich“ poroča, da je imela Nemčija sredi tega leta 61,102.000 prebivalcev. Po ljudskem štetju od 1. dec. 1905 jih je bilo 60,605.183, v zadnjih 7 mesecih se je torej prebivalstvo pomnožilo za pol milijona. V zadnjih desetih letih se je prebivalstvo nemške države pomnožilo za 8,350.000 duš, v 20

letih za 13,470.000. Od ustanovitve nemškega cesarstva (1871) se je pomnožilo prebivalstvo za 20 milijonov duš.

London šteje sedaj nad 7,100.000 prebivalcev, za pol milijona več nego l. 1901. London ima torej toliko prebivalcev kakor Češka.

Kitajskega jezika, oziroma temu sorodnih narečij, se poslužuje skoraj tretjina vsega prebivalstva naše zemlje.

Volná Myšlenka („Svobodna misel“), ki izhaja v Pragi, naznanja, da se snuje slovenska sekcija svobodne misli. Prihodnjič se ozremo na tozadevni oklic.

Trije veliki alpski tuneli. Tunel Moncenis, katerega gradnja je trajala od 1857. do 1871. leta, je dolg 12.233 metrov in je 1295 metrov nad morjem. Tunel je stal 75 milijonov K. — S. Gothardski tunel je dolg 14.884 metrov in je 1155 metrov nad morjem. Gradili so ga od l. 1872. do 1887.; stal je 67 milijonov K. — Simplonski tunel so gradili od l. 1898. do 1905., dolg je 19.803 metrov in je 705 metrov nad morjem; iz njega teče gorka voda, 1.300 litrov na sekundo. Stal je 80 milijonov K.

Najmrzleji kraj. Največja ledena masa je v Grenlandiji. Ta pokriva ves notranji del dežele, kjer se je led zbral že dolgo pred zgodovinsko dobo. Sedaj zavzema ta ledena masa 1,700.000 štir. kilometrov površine. Potemtakem je ledena gruča večja nego vsa vodena masa srednjemorskega morja ter bi mogla pokrivati n. pr. Združene države severoameriške 400 metrov na visoko.

Drevje pokriva eno tretjino površja naše zemlje.

Draga knjiga. Med najdražje tiskane knjige sodi psaltir, ki sta ga leta 1459. tiskala Fust in Schöffer. Ta knjiga je iz velina in je bila tiskana v samo 20 izvodih. Za 12 izvodov se zna še dandanes, kje se nahajajo. Leta 1844. je bil en izvod te knjige prodan za ceno 125.000 kron. Leta 1904. je neki frankfurtski antikvar kupil en iztisk tega psaltirja na javni prodaji v Kodanju za 100.000 kron.

Električna toplota. Navadno mislijo, da izžariva električna žarnica le malo toplote. V resnici preide pa le 6 odstotkov električne energije v svetlobo, ostalo pa v toploto.

Časnikarstvo v Ameriki. Po izkazu statističnega urada v Washingtonu je bilo v letu 1905. izdanih po 19,624.757 izvodov časnikov na dan! To je po en časopis na štiri osebe. Ob nedeljah je bilo tiskanih le po 11,539.521 iztisov. Za reklame je bilo izdanih 1905. leta 150 milijonov dolarjev, to je 750 milijonov kron. Skupni kapital, ki so ga potrošili v tiskarske posle in v časnikarske svrhe, je znašal 364 mil. dolarjev.

200 letnica parnega stroja. Dasi so prvo železnico zgradili šele 1825. vendar obhajamo letos 200-letnico, odkar je bil iznajden parni stroj. Leta 1706. je namreč francoski fizik Denis Papin konstruiral prvi parni stroj, seveda primitivno sestavljen, ter ga je izročil vladajočemu grofu Karlu v Kaselu v poljubno porabo. Na podlagi te iznajdbe so šele sto let pozneje delali prve praktične poskuse.

Azil za mladoletne, ki so bili sodnijsko kaznovani, pa je upanje o njih, da ne zaidejo več na kriva pota, so otvorili na Šempeterski cesti v Gorici. Društvo v varstvo takih mladoletnih je najelo tam hišo ter nastanilo za sedaj 8 takih mladeničev pod nadzorstvom upokojenega orožniškega stražmeštra Cigoja; prostora je za 10. Društvo obskrbuje tudi nadzorstvo drugih starejših bivših kazencev, katerim se je preskrbelo delo, tako da izvršuje društvo res lepo, humanitarno nalogo. V azilu je prirejeno vse prav čedno ter je skrbjeno za najstrožji red. Otroci čutijo to dobroto, in vrača se jim veselje do poštenega dela in rednega življenja; upati je, da se jim tudi vrne ter da popolnoma pozabijo na luknje in skednje, po katerih so se potikali ter počeli kaznive reči. Predsednik društvu je vit. Catinelli, podpredsednik prošt Faidutti, v odboru so tudi sodnijski svetnik Jeglič, sodnijski pristav dr. Snider itd. Mladeniči v azilu imajo 10—15 let; po narodnosti so: 7 Lahov, 1 Slovenec. — Društvo naj izkuša pridobivati si po vsi deželi vedno več članov in podpor.

Prebivalstvo Srbije. Srbija je imela meseca decembra 1905. leta 2,717.444 prebivalcev. Glavno mesto Beligrad je štelo 80.744 prebivalcev.

Samostani v Rusiji. V sami Rusiji je 700 samostanov. Vsi samostani so bogati. Samostan Aleksandra Nevskega ima na leto okrog 7 milijonov kron dohodkov. Samostan sv. Trojice pri Moskvi ima pa do 15 milijonov kron dohodkov.

Cerkveni muzej namerava ustanoviti v Sofiji bolgarski minister za uk in bogočastje Šišmanov.

Prebivalstvo v Bolgariji. Teh dni je izišla statistika o popisu prebivalstva v kneževini Bolgarski z nastopnim rezultatom: 2.800.000 prebivalcev se bavi s poljedelstvom, 17.000 s tekstilno industrijo, 49.500 se jih bavi s pekarstvom in mlinarstvom; 85.700 je črevljarjev in krojačev, 52.000 pa zidarjev. Vobče se bavi z industrijo 360.000 prebivalcev, s trgovino 149.000; 555.000 se jih bavi s privatnimi posli. Vojakov je 44.000, brez določenega posla jih je 33.000. Beračev in nemaničev je 14.200. Skupno prebivalstvo kneževine šteje 3.744.283 duš; od teh je 1.909.567 moških in 1.834.716 ženskih.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta sežanskega z dne 29. oktobra 1906. (Ožji). Vzame se v znanje poročilo o zgradbi šolskega poslopja v Pliskovici. Dovolijo se preselitveni stroški dvema učiteljicama. Za neko šolo se napravijo nove klopi. Namesti se učiteljica ženskih ročnih del v Orleku. Enemu učitelju se prizna IV. in drugemu II. petletnina. Upokojenemu učitelju se prizna stanarina za mesec september. Nekemu učitelju se dovoljuje predplača. Sklene se premestiti nekega učitelja. — Dne 31. oktobra (pomnoženi). Stalno so bili nameščeni: Ferdo Kenda, prov. voditelj v Tomaju, voditeljem v Kazljah; Anton Mervič, prov. voditelj v Lokvi, učiteljem v Povirju; Alojzij Bekar, voditeljem na svojem mestu v Štorjah; Leopold Arko, voditeljem na svojem mestu v Kostanjevici; Henrik Legiša, voditeljem na svojem mestu v Škofljah; Andrej Rojic v Velikem Šolu, voditeljem v Branici. Trorazredna šola v Nabrežini se razširi v štirirazredno in dvorazredna v Povirju v troirazredno. Ustanovi se nova šola v Sesljanu. Za sedaj se zavrne prošnja za razširjanje enorazrednice v Divači v dvorazrednico in prošnja za ustanovitev nove šole v Volčjem gradu. Nove šole se bodo gradile prihodnje leto na Misljicah in v Gorjanskem. Osebnost status se izpopolni tako-le: Štrekelj Albin, učitelj v Škocijanu in Avgust Tance v Nabrežini prideta iz II. v I. vrsto. Anton Mervič, začasni voditelj v Lokvi, in Ferdo Kenda, začasni voditelj v Tomaju prideta iz III. v II. vrsto. Odobri se proračun za 1907. leto.

Zbor kardinalov šteje sedaj 61 članov, in sicer 36 Italijanov in 25 Neitalijanov. Pod vladno Pija X. je umrlo že 8 kardinalov; leta 1904. so umrli trije: Horero, Celesia in Mocenni; leta 1905. trije: Langenieux, Aiuti in Pierotti in v tem letu dva: Spinola, nadškof v Sevili in Goosens, nadškof v Mehlini v Belgiji. V prvih treh letih papeževanja Leona XIII. je umrlo 13 kardinalov.

Razmerje katoličanov in analfabetov. Po najnovejši statistiki je to razmerje v sledečih deželah tako-le: Špansko 99,5% katolikov, 58% analfabetov, Italija 99,5% katolikov, 47% analfabetov; Avstr.-Ogrsko 76% katolikov, 36% analfabetov; Nemško 36% katolikov, 1,8% analfabetov; Dansko 0,2% katolikov, 0,3% analfabetov; Švedsko in Norveško 0% katolikov, 0,2% analfabetov.

Konsum alkohola v Evropi in zveznih državah Severne Amerike. Zanimivi so podatki, ki jih beremo v statističnem nemškem listu „Reichs-Arbeitsblatt“ o konsumu alkohola v Evropi in sever. Zveznih državah Severne Amerike v l. 1885—1903. Konsum vina v tej dobi je naraščal. V l. 1903. pride na jednega človeka povprečno: v Italiji 106 l (l. 1885. le 78 l), na Francoskem 101 l (97), v Švici 70 (71), v Avstr.-ogrski monarhiji 19 l, v Nemčiji 7 l, na Angležkem, Nizozemskem in Zveznih državah po 1½ l. — Žganja se je popilo: (poprečno na človeka) na Danskem 14 l, v Nemčiji 8 l, (l. 1885. le 7,2 l), na Nizozemskem, Francoskem, v Švici in v Rusiji po 4,7 l (6,6 l). Piva se je izpilo (na človeka): v Belgiji 217 l, v Angliji 135 l, (l. 1885 pa 123 l), v Nemčiji 116 (88), v Italiji 0,77 l (0,8), v Avstriji se popije: 1885. leta 20 l vina, 1903. leta 19 l vina, 1885. leta 32,5 l piva, 1903. leta 45 l piva, 1885. leta 9 l žganja, 1903. leta 11 l žganja. — g —

Razgled po šolskem svetu.

— **Češko vseučilišče v Pragi** ima jako nedostatne prostore. Češki dijaki so proti temu protestirali in zagrozili s štrajkom. Rektor in profesorji pa so jim štrajk odsvetovali zato so

dijaki poslali naučenemu ministrstvu resolucijo, v kateri zahtevajo, naj se da češkemu vseučilišču primernejše prostore.

— **Učiteljišča v Avstriji.** Leta 1905/6 je bilo v Avstriji 49 moških učiteljišč z 8668 kandidati (v IV. letniku 1878 kandidatov), in 19 ženskih učiteljišč s 3738 kandidatinjami (v IV. letniku 900 kandidatinj.) Priraslo je v tem letu v učiteljišče za moške, namreč češko v Poljski Ostravi. Število obiskujočih je poskočilo za 476, in sicer 414 kandidatov in 62 kandidatinj. — Nemških moških učiteljišč je 22, in sicer po 2 v Dol. Avstriji, na Moravskem, v Šleziji, na Tirolskem, na Štajerskem, po 1 v Gor. Avstriji, na Salcburškem, na Koroškem in v Bukovini, 8 pa na Češkem; čeških je 12, in sicer: 8 na Češkem, 3 na Moravskem in 1 v Šleziji, poljskih je 5 v Galiciji, poljsko-rusinskih 6 v Galiciji, 1 nemško-slovensko v Ljubljani, 1 hrvaško v Dalmaciji, 1 laško v Roveredu na Tirolskem, 1 nemško-slovensko-hrvaško-laško v Kopru. Ženskih učiteljišč je, in sicer: 10 nemških, 2 na Dunaji, po 1 v Lincu, v Inomostu, v Gradcu, v Pragi, v Brnu, v Opavi, v Černovicah in v Celovcu; čeških sta 2, v Pragi in Brnu; poljska so 3, v Krakovem, v Levovu in v Přemislju; 1 nemško-slovensko v Ljubljani, 1 hrvaško v Dubrovniku, 1 laško v Tridentu, 1 nemško-laško-slovensko v Gorici.

— **Dijakinje v Nemčiji.** Število dijakinj na vseučiliščih v Nemčiji raste vedno bolj. V zadnjem polletju je bilo vpisanih 211 dijakinj, dočim jih je bilo leta 1905 le 140. Od teh dijakinj se jih 108 uči medicino, 66 modroslovje, 22 matematiko in prirodoznanstvo, 4 pravoslovje. Na vseučilišču v Freiburgu je bilo vpisanih 54 dijakinj, v Heidelbergu 57, v Monakovem 55, v Lipskem, v Würzburgu 8, v Tibingenu 5. Na drugih nemških vseučiliščih sprejemajo dijakinje le kakor slušateljice in teh je 1268, (leta 1905. le 1050). Skupno je bilo torej vseh dijakinj 1479 nasproti 1190 v minulem letu.

— **Popust učiteljem na železnici.** Hrvaški delegatje dr. Krasojević, dr. Grahovac, dr. Magdić in dr. Vinković so prosili ministra trgovine Košuta, da bi se ugodilo želji hrvaških učiteljev za polovično vožnjo po železnicah. Košut je obljubil, da ugodi v tem oziru prošnji hrvaških in obenem tudi madjarskih učiteljev. V naši državni polovici pa ne stori noben poslanec prav nič za učiteljstvo. Kar ima učiteljstvo, je, dognalo samo iz sebe.

— **Jugoslovanska literatura na češkem vseučilišču.** Društva jugoslovanskih dijakov v Pragi so izročila akademikemu senatu češkega vseučilišča ulogo, v kateri prosijo, da se osnuje na češkem vseučilišču katedra za jugoslovansko literaturo: slovensko, hrvaško, srbsko in bolgarsko. Število jugoslovanskih dijakov v Pragi se veča od leta do leta, pa bi se še povečalo, če bi bila na vseučilišču katedra za jugoslovansko literaturo. Baj te želji ustrežejo s prihodnjim šolskim letom.

— **Ruski zgodovinar Tračevski.** V Petrogradu je 7. pret. m. umrl zgodovinar in profesor dr. Aleksander Tračevski v starosti 68 let. Spisal je mnogo zgodovinskih del.

— **Knjige in izobrazba v Ameriki.** Proizvajanje knjig v Ameriki je jako poskočilo. Dočim je leta 1880. prišla ena knjiga na 15.568 prebivalcev, se je proizvajalo leta 1900. že toliko knjig, da pride ena knjiga na 11.726 prebivalcev. Število analfabetov se je v tem času znižalo od 17 na 10%, dasi še vedno nimajo prave šolske obveznosti. Tako je n. pr. samo v Novem Jorku 100.000 otrok, ki ne obiskujejo šole.

— **Tehniške in trgovske šole na Pruskem.** V kraljevini Pruski je danes 19 šol, v katerih poučujejo o predelovanju kovin in gradbi strojev. V te šole hodi 3132 dijakov. Na Pruskem je dalje 33 arhitektskih akademij s 5885 dijaki, 39 šol za tekstilno (tkalsko) in druge industrije s 14.424 dijaki. Dalje se nahaja na Pruskem 1301 šola za strokovno-obrtno izobrazbo z 202.905 dijaki-obrtniki, ki so obvezani k strokovnemu pouku. 94 sličnih zavodov s 23.905 dijaki obstaja za prstovoljni pouk. Trgovskih šol je 316 s 34.206 dijaki. V desetih okrožjih je uveden obvezni pouk v trgovski stroki. Obrtne zadruge, osobito peki in mesarji, vzdržujejo 423 strokovnih šol z 28.124 dijaki.

— **Nova šolska ureditev na Ruskem.** Bivši ruski naučni minister je izdelal nov zakonski načrt o ureditvi novih ljudskih šol, ki bi bil predložen dumi, da ni bila razpuščena. V tem načrtu je določeno, da se otvori 265.012 novih ljudskih šol, ako bi se hotelo uvesti v Rusiji splošno šolsko dolžnost.

Vsa Rusija bi bila razdeljena v šolska okrožja. Ustanovljenje in vzdrževanje šol bi prevzele šolske občine, plače bi pa učitelji dobivali iz državnih blagajnic. Najmanja plača učitelja bi bila 390 rubljev, t. j. okolo 1200 kron. Za plačo učiteljem bi se za prvo leto moralo postaviti v državni proračun 262,550.605 kron.

— **Poljedelsko šolo** so otvorili v Spljetu početkom tega šolskega leta.

— **Avstrijska nemška učiteljska zveza**, ki šteje 306 podružnic in ima 18.340 članov, je zborovala v Libercih na Češkem. Mestni župan in drugi dostojanstveniki so sprejeli vseh na shod došlih 3000 učiteljev s pravim navdušenjem. Liberski župan je poudarjal, da ni namen ljudske šole, služiti veri, ampak resnici in vedi. Nad vse zanimivo je predaval vseučiliški docent dr. Hartmann. Ostro je kritikoval pomanjkanje in zanemarjenost današnjih učiteljskih, ki se z izjemo dveh predmetov ne dvigajo niti nad duševnim obzorjem spodnjih razredov srednjih šol ali kvečem tako visoko. Tudi se pušča učiteljskišnikom vse premalo samostojnosti, gleda se samo na „dril“. Velika hiba je zopet, da pridejo na učiteljska kot učne osebe taki, ki niso obiskovali nobenega višjega organskega zavoda nego je učiteljske. Zato ni zahtevati in želeli samo s socialnega, ampak tudi z vzgojevalnega stališča, da se ustanovi čim prej enotna srednja šola, kjer naj se poučuje v gorenjih razredih pouk v tem ali onem oddelku specialneje. Dotlej pa se mora pripoznati enakoveljavnost učiteljskem s srednjo šolo. Prehodu na vseučilišče se ne bi smelo delati nobenih ovir — naj se preustroji v ta namen učiteljske!

— **Plače učiteljev in učiteljic kraljevine Srbije.** V Srbiji deluje sedaj 1364 učiteljev in 877 učiteljic.

Učitelji imajo:

1 ima	3.600 dinarov	=	3.600 dinarov
23 " po	3.300 " "	=	75.900 "
32 " "	3.000 " "	=	96.900 "
62 " "	2.550 " "	=	158.100 "
96 " "	2 100 " "	=	201.600 "
257 " "	1.700 " "	=	436.900 "
377 " "	1 350 " "	=	508.950 "
154 " "	1.050 " "	=	161.700 "
101 " "	800 " "	=	80.000 "
261 " "	600 " "	=	156.600 "

Skupaj = 1,880.250 dinarov

Učiteljice imajo:

8 ima po	2.550 dinarov	=	20.400 dinarov
25 " "	2.200 " "	=	55.000 "
50 " "	1.900 " "	=	95.000 "
102 " "	1.600 " "	=	163.200 "
200 " "	1.300 " "	=	200.000 "
270 " "	1.050 " "	=	283.500 "
190 " "	800 " "	=	152.000 "
32 " "	600 " "	=	19.200 "

Skupaj = 988.300 dinarov

— ga.

— **10.000 dinarjev** je v letošnjem proračunu naučnega ministrstva določenih kot nagrada učiteljem in učiteljicam za ročna dela, a ne v Avstriji, temveč v Srbiji

— **Rusinski jezik na univerzi v Kološu.** Od početka tega šolskega leta predavajo na univerzi v Kološu tudi rusinski jezik. Vseučiliški senat je priznal, da je za Madjare koristno, ako se naučijo rusinskega jezika. Rektorjem rusinskega jezika je bil imenovan Hijador Stripskij, uradnik sedmokraškega muzeja. Dozdaj se je oglasilo 18 poslušalcev. G. Stripskij je študiral malorusko književnost na levovski univerzi; sedaj piše zgodovinsko razpravo o sedmograških Rusinih.

— **Italijansko gimnazijo v Pulju** hočejo laški dijaki in nosijo okolo puljskih meščanov podpisovato tozadevno vlogo na istrski deželni odbor.

— **Posvečenje upokojenega profesorja na duhovnika.** V nedeljo, dne 28. vinotoka je bil v Pragi v duhovnika posvečen upokojeni profesor Jožef Šauer pl. iz Augenburka.

— **Zahteva maloruske univerze** na Ruskem posebno zanima ukrajinske dijake v Kijevu, ki vsak teden prirejajo javna zborovanja na vseučilišču, da bi si čimprej priborili to univerzo.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 2540.

Kranjsko.

Na trirazredni ljudski šoli na Mirni je popolniti stalno, oziroma začasno učno mesto.

Zadostno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj vlagajo do 22. novembra t. l.

Prosilci za prvo stalno nameščenje naj priložijo prošnji državnozdravniško izpričevalo o fizični sposobnosti.

C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, dne 24. oktobra 1906.

Št. 2720.

Na dvorazredni dekliški ljudski šoli v Ribnici je popolniti stalno učno mesto.

Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 25. novembra 1906.

Prosilci, ki še niso stalno nameščen v kranjski javni službi, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službovanje.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 27. oktobra 1906.

Št. 1482.

V litjskem okraju se razpisujejo s tem dve učni mesti na štiri-razrednici v Št. Vidu pri Zatičini in eno učno mesto na dvorazrednici na Krki v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 1. decembra 1906.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščen, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 2. novembra 1906.

*****

Upravništvo „Zvončka“

proda več lepih

klišeejev

po nizki ceni.

Upravništvo „ZVONČKA“

Ljubljana, Rimska cesta št. 7.

*****

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—1/2 7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsaki 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	" 18 " " " " 17 " " 6 " — " 18. " 3 " 56 "
C	" 24 " " " " 23 " " 4 " 50 " 24. " 4 " — "
D	" 38 " " " " 37 " " 3 " — " 38. " — " 66 "
E	" 46 " " " " 45 " " 2 " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	" 60 " " " " 59 " " 2 " — " 60. " — " 70 "
G	" 70 " " " " 69 " " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	" 85 " " " " 84 " " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

*****

Last učiteljskega tiskovnega društva

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča slavnim krajnim šolskim svetom,
šolskim vodstvom in učiteljstvu**uradne tiskovine iz svoje zaloge.**

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastonj. Postrežba točna.

Tudi vse tiskovine za županstva ima naša tiskarna po prejšnji
ceni v zalogi.Naša tiskarna sprejema vsa v to stroko spadajoča dela ter
jih izvršuje okusno in po solidnih cenah.**Brošurica****„Šola in dom“**se naroča **samo** pri podpisnem,

ne v „Učit. tiskarni“, kjer je le izšla. To v vednost naročnikom.

Z odličnim spoštovanjem vdani

IVAN ŠTRUKELJ,
učitelj na Bučki.**Učiteljsko tiskovno društvo.**Učiteljsko tiskovno društvo že posluje. Zato vljudno
vabimo slovensko učiteljstvo in vsa učiteljska društva,
da naj se blagovolijo prav marljivo v mnogobrojnem
številu zglašati za deleže. Deleži so po **100 K** in se
plačujejo takoj ali pa v 10 nepretrganih mesečnih
obrokah po **10 K**.Učiteljsko tiskovno društvo je pristopilo k „Za-
družni Zvezi“ v Celju in njeni organi bodo pregledo-
vali in revidirali delo našega društva.**Denar je pošiljati samo na naslov „Uči-
teljsko tiskovno društvo“ v Ljubljani.**

Za upravni svet:

Karel Wider,
predsednikov namestnik.**L. Jelenc,**
predsednik.**S kakšnimi težavami sem se moral boriti.**

Spisal Ivan Lapajne.

(Dalje.)

Hvaležno sem se vedno spominjal tega svojega prvega krajnega šolskega nadzornika in predsednika, a še večjo zahvalo moram izreči drugemu šolskemu možu, iz naroda vzetemu in za narod delajočemu; zakaj da sem bil imenovan v Ljutomeru učiteljem, k temu ni g. Kukovec nič pripomogel. On ni za mene glasoval, ampak za g. Orniga, ki je bil takrat podučitelj v Ljutomeru, odkoder se je bil takoj potem preselil v Brežice, ker ni dobil mesta, ki je bilo meni podeljeno. Da sem bil pa imenovan meščanskim učiteljem in najprvo začasnim ravnateljem v Krškem, za to pa moram vedno hvalo vedeti poslanecu V. Pfeiferju, ki je bil takrat župan in predsednik krajnega in član okrajnega šolskega sveta v Krškem. Za to moje mesto v Krškem je bilo več prosilcev, kakih 10 do 15, ko sta bili razpisani kar dve službi. Slovenski kompetentje so bili menda samo trije, g. Treven (menda še zdaj meščanski učitelj v Celovcu, rodom Idrijčan), Vidmar (bil je eno leto moj tovariš v Krškem, kjer je umrl) in jaz. Med Nemei je za ravnateljsko mesto prosil tudi neki profesor. Nadzornik Wurner je pri seji tega priporočal na prvem mestu za ravnateljsko mesto, mene je pa postavil na drugo mesto, a kakor se je takoj pokazalo, le na videz, da bi Slovence, ki so bili v večini pri seji, potolažil in se pokazal, da jim ni nasproten. Poslanec Pfeifer je bil pa kot predsednik krajnega šolskega sveta obveščen uradno iz tistih krajev, odkoder je ta profesor kompetiral, da je ta kompetent v sodnijski preiskavi zaradi ponarejenja menice. Nato je umaknil Wurner svoj predlog, da bi ta profesor še ostal „primo loco“ v tērni. Ker je imel mene „secundo loco“, bi moral zdaj mene postaviti na prvo mesto. Toda on in nemški svetovalci († Hočevan, † grof Auersperg, neki † Plavser) s predsednikom † Schönwettom so bili zoper moje imenovanje; slovenska večina pa tega takoimenovanega pomnoženega c. kr. okrajnega šolskega sveta (V. Pfeifer, odvetnik dr. † Koceli, † dekan Poljak, nadučitelja Gasperin in Lunder, posestniki † Hribar, † Zajec, † Šribar) so bili zame. In ta korporacija je imela takrat, t. j. l. 1878 pa do takoimenovane Vesteneckove šolske novele (9. marca 1879), pravico prezentacije in deželni šolski svet me je moral dekretirati kot stalnega meščanskega učitelja, dočim me je c. kr. okrajni šol. svet potem nastanil obenem kot začasnega ravnatelja, v kateri lastnosti sem ostal do l. 1882., dokler namreč ni šola z otvoritvijo 3. razreda postala z mano vred definitivna. To definitivnost sem dosegel le z velikim trudom; zakaj le z največjim naporom je bilo mogoče otvoriti 3. razred. Pa vkljub temu bi mi bil morda deželni šolski nadzornik Pirker nagajal, če ne bi bil takrat deželni predsednik v Ljubljani — Slovenec Winkler. (Dalje.)